

עפ"ג 59780/12/13 - י. ר נגד מדינת ישראל

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו
בשבתו כבית-משפט לערעורים פליליים

עפ"ג 59780-12-13 ר. נ' מדינת ישראל

בפני כב' הנשיאה דבורה ברלינר - אב"ד

כב' השופט ג'ורג' קרא, ס"נ

כב' השופטת גיליה רביד

המערער:

י. ר

ע"י ב"כ עו"ד שירן ברגמן

נגד

המשיבה:

מדינת ישראל

ע"י עו"ד הדס שפיר מפרקליטות מחוז ת"א (פלילי)

פסק דין

1. מ. מ. (להלן: "**המתלונן**") שימש כמנכ"ל עמותת הסופרים העבריים בתל-אביב. בשנת 2011 נעתר המתלונן לבקשתה של אמו של המערער שבפנינו, ששימשה כמזכירתו, והעסיק את המערער בביצוע עבודות ניקיון במשרה חלקית במשרד בתל-אביב. מחוות חסד זו עלתה, בדיעבד, למתלונן ביוקר רב. בתאריך 10.3.11 הגיע המערער לבית הסופרים ודרש הסבר, מדוע נוכה משכרו סכום מסויים. כל חטאו של המתלונן הצטמצם בכך, שהוא ביקש מהמערער להגיע בהמשך היום לפגישה מסודרת. על דרישה זו הגיב המערער בכך, שהחל לאיים על המתלונן. האימים לא השאירו מקום רב לדימיון: "**אני הורג אותך, אני ארביץ לך, אני אעשה מה שאני רוצה**". הגיעו הדברים לכלל כך, שאמו של המערער התערבה וניסתה להרחיק את בנה מהמקום, אלא שנראה שהדבר לא עלה בידה. המערער אכן עזב את המשרד והמתלונן נעל את דלתות המשרד מאחוריו ונמלט מהמשרד דרך החלון.

אנו רואים להעיר בנקודה זו, כי מדובר במתלונן כבן 60, ושוב, לא צריך דימיון רב כדי להבין את הסיטואציה שבה אדם בגיל זה נאלץ להימלט ממשרדו שלו דרך החלון. לרוע המזל, גם ניסיון ההימלטות לא עלה יפה. המערער חזר למקום, שבר את החלון מעל דלת המשרד, השליך כסא על החלון, שבר גם אותו. המתלונן, שהיה כבר ברחוב, ניסה להתחבא, אולם המערער, שהוא יליד 1987, השיג אותו והתחיל לרדוף אחריו, כשבדידו סכין שלופה. בסופו של דבר, עלה בידי המערער לדקור את המתלונן, לאחר שהפיל אותו על המדרכה. הדקירות היו בפניו, בלחיו הימנית של המתלונן. הנזק הצריך תפירה חיצונית ותפירה פנימית בפה. בבית-משפט קמא הודה המערער בחלק מהעובדות, אולם לא הודה בעבירות שיוחסו לו, שעל-כן נשמעו הראיות בחלקן.

בסופו של יום הרשיע בית משפט קמא (כב' השופטת י' פרדלסקי) את המערער בכל העבירות שיוחסו לו. מדובר

עמוד 1

ב- 3 עבירות, הנובעות מהעובדות שפורטו. הערעור שבפנינו אינו מתייחס להכרעת הדין.

2. באשר לעונש - המדינה טענה למתחם ענישה שנע בין 12 חודשים ל- 48 חודשים כרף עליון. המדינה הצביעה על חומרת המעשים, תוך מתן דגש לכך שהמערער לא נרתע, גם לאחר שהמתלונן ברח מהמשרד, והמשיך במעשיו, כמתואר לעיל. עוד הפנתה המדינה לאמור בתסקירי שירות המבחן. משני התסקירים שהיו בפני בית-משפט קמא עלה, כי המערער התחיל בטיפול, אולם לא המשיך בקשר טיפולי עם גורמי הטיפול שנרתמו לעזרתו. המערער השתלב בטיפול במסגרת מרכז קהילתי "חיבה", אולם לאחר-מכן ניתק את הקשר עם מרכז טיפול זה. בסופו של דבר, המרכז לא רצה להמשיך לטפל בו, בין משום שהמערער לא הוכיח התמדה בטיפול ובין משום שהמקום אינו מתאים למערער, משום שאיננו עוסק בטיפול בדפוסים אלימים.

בשלב גזירת הדין עתרה המדינה לעונש מאסר המצוי ברף הגבוה בתוך המתחם שצויין על ידה. המדינה הדגישה את הצורך בהגנה על הציבור ומתן מענה עונשי לנגע הסכינאות.

3. הסניגור היפנה אף הוא לתסקירי שירות המבחן. לא היתה מחלוקת על-כך שהמערער סובל מבעיות אישיותיות. בתסקיר שירות המבחן נקבע, על-סמך חוות-דעת פסיכיאטרית, כי יתכן שהמערער סובל מהפרעת אישיות סכיזואידית או הפרעה בתחום האוטיסטי בשילוב עם מרכיבים כפייתיים.

בהינתן אותם קווים אישיותיים, טען בא-כוח המערער, כי המערער מצוי קרוב לאחד הסייגים לאחריות הפלילית, ולכך השלכה לענין הענישה. בית המשפט אמנם קיבל באשר למערער שני תסקירים, אולם אליבא דהסניגור היה מקום לקבל תסקיר נוסף, תסקיר משלים, וזאת בהתחשב בכך שהמערער לא השלים את הטיפול, חלקית שלא בשל סיבות הקשורות בו. בכך מפנה הסניגור לעובדה שהמרכז הטיפולי בו השתלב המערער, העיד על עצמו כי הוא איננו בנוי לטפל בדפוסי התנהגות אלימים.

עוד טען הסניגור, כי למערער נסיבות חיים קשות, בנוסף לבעיותיו הנפשיות. ואם לא די באלה, מתחם הענישה, כמשתקף מן הפסיקה הנוהגת, אינו תומך במתחם הענישה שלו טענה התביעה.

4. בית-משפט קמא התייחס לכל הטיעונים, ובסופו של דבר קבע כי מתחם הענישה הראוי הוא בין 12 ל- 42 חודשים. נדחה המתחם שהציע הסניגור, שהרף הנמוך בו הוא מאסר על תנאי. בדרך לקביעת המתחם התייחס בית המשפט לריבוי העבירות: האיומים, הרדיפה, האלימות וחומרתן. בשורה התחתונה הוטלו על המערער 24 חודשי מאסר בפועל לגבי עבירות האלימות מסוג פשע וכן החזקת סכין, 4 חודשי מאסר על תנאי על עבירות מסוג עוון, לרבות איומים והיזק בזדון, וכן פיצוי למתלונן בסך 8,000 ₪.

5. על גזר הדין הערעור בפנינו. בעיקרה מהווה הודעת הערעור חזרה על הנטען בבית-משפט קמא.

הסניגור שב וטוען, כי הפרעות האישיות של המערער צריכות היו להילקח בחשבון לענין קביעת המתחם, בשל

ההשלכה שיש להן על עצם ביצוע העבירות. אף אם יתקבל המתחם שקבע בית-משפט קמא, שגה בית המשפט במיקומו של המערער בתוך המתחם. גילו הצעיר של המערער, קשייו, פרק הזמן הממושך בו שהה במעצר בית - כל אלה ונימוקים נוספים, צריכים היו להוליך למסקנה, שמן הראוי למקם את המערער בתחתית המתחם.

6. דעתנו היא, כי אין מקום להתערב בענישה שהטיל בית-משפט קמא. להלן נתייחס לעיקרי הטענות שהעלה הסניגור.

באשר לעתירה לקבלת תסקיר נוסף: איננו סבורים כי שגה בית-משפט קמא שלא נעתר לבקשה זו. היו בפני בית המשפט שני תסקירים ובהם תמונה מלאה באשר למערער. בתסקיר האחרון, מיום 27.10, קובע שירות המבחן, כי המערער מתקשה לשתף פעולה לאורך זמן, שעל-כן השירות נמנע מהמלצה על המשך התערבות טיפולית. אכן, שירות המבחן המליץ על עונש שירוצה בדרך של עבודות שירות, אולם, ההמלצה אינה נשענת על נתונים מעודדים המצויים בתסקיר. כאמור, ככל שהדברים אמורים בהתנהלותו של המערער ושיתוף הפעולה שלו, עולה מהתסקיר כי המערער לא סיפק יסוד לאופטימיות. עוד עולה מהתסקיר, כי למערער מוטיבציה חיצונית בלבד לטיפול בבעיותיו הרגשיות, אותה מוטיבציה מתחילה ומסתיימה בחשש לגזר הדין בהליך המשפטי הנוכחי, ולא מהכרה אמיתית של משמעות מעשיו.

התמונה המצטיירת היא, כי המערער הבין את משמעות מעשיו, ועדיין ראה להוציאם אל הפועל. המערער תיאר באופן מלא ומפורט את התנהגותו והמניעים לה. המניע היה תחושתו, כי לא שולם לו חלק מהשכר. על רקע תחושה זו, נהג המערער כפי שנהג. בעיותיו הנפשיות של המערער, שמהן איננו מתעלמים, גרמו לו אכן להעצים את נושא השכר, אולם לא מנעו ממנו את השליטה העצמית. שירות המבחן מצוין, כי על רקע הבנתו כי קופח בשכרו, התפתחה אצלו חרדה והוא חש מאויים וחסר אונים. יתכן שכך! עדיין, אין בכך כדי להצביע על חוסר הבנה באשר למשמעות תקיפתו של אדם מבוגר, שנטה לו חסד והעניק לו מקם עבודה, שלא לדבר על חוסר הבנה באשר לנזק ולאימה שגרם במעשיו. שירות המבחן מצוין עוד, כי המערער מיעט להתייחס לפגיעה במתלונן וניכר היה כי הוא ממוקד בפגיעה שלו ובפגיעה בבני-משפחתו ולא במה שעשה למתלונן.

7. הזכרנו לעיל את האימה ונמשיך בהיבט זה: כתב האישום מגולל תרחיש בלהות, שכמותו ניתן לראות רק בסרטי-אימה. ונפנה שוב לעובדות שהוזכרו בפתיח. ניתן היה לצפות, כי לאחר שהמתלונן בן ה-60 נמלט דרך החלון, "תתקרר" דעתו של המערער. בפועל המעשים הסלימו, המערער דקר אותו בסכין וגרם לו נזקם גופניים לא מבוטלים.

הנימוק היחיד שגרם לנו התלבטות, מוגבלת בהיקפה, עניינו משמעות הפנייתו של המערער לקבלת חוות-דעת של הממונה על עבודות שירות. ענישה שהסתיימה בסופו של יום ב-24 חודשי מאסר, לא הצדיקה מלכתחילה בחינת האפשרות של עבודות שירות. אכן, בית-משפט קמא הזהיר את המערער לבל יפתח ציפיות, עדיין, ההפנייה, מן הסתם, יוצרת רף מסויים של תקווה הנשענת עליה. בסופו של יום החלטתנו היא, כי חרף נתון זה, אין מקום להתערבותנו. הפנייתו לקבלת חוות הדעת הממונה היתה בטרם קיבל בית המשפט את תסקיר שירות המבחן. בפוטנציה לפחות - התסקיר פתח פתח להבאת אינפורמציה ומערך שיקולים שגלומים בהם סיכוי להקלה בעונשו של המערער. המערער היה מודע לכך, שהאמור בתסקיר ישפיע, במידה זו או אחרת, על התוצאה הסופית בתיק זה. עדיין, נמנע מלשתף פעולה ולא התמיד בטיפול. התוצאה העונשית נגזרת, במידה מסויימת, לפחות מהיעדר שיתוף הפעולה. התנהגותו של

המערער איינה את המשמעות שיכולה היתה להיות לאינטרס ההסתמכות המוגבל, הנובע מהפנייתו לממונה.

8. סוף דבר -

דעתנו היא, כי הענישה משקפת את חומרת המעשה - מחד גיסא, ואת אישיותו של המערער ומגבלותיו - מאידך גיסא.

אנו דוחים את הערעור.

ניתן והודע היום י"ז אדר תשע"ד, 17/02/2014 במעמד הצדדים.

גיליה רביד, שופטת

ג'ורג קרא, ס"נ

דבורה ברלינר, נשיאה
אב"ד

החלטה

הנדון יתייב למאסרו בבית מעצר ניצן ביום 10.3.14 עד השעה 12:00 או על-פי החלטת שב"ס, כשברשותו תעודת זהות או דרכון ועותק מפסק-דין זה.

על הנדון לתאם את הכניסה למאסר, כולל האפשרות למיון מוקדם, עם ענף אבחון ומיון של שב"ס, טל':

הערבויות שהופקדו בתיק ישמשו להבטחת התייצבותו לריצוי המאסר.

ניתן והודע היום י"ז אדר
תשע"ד, 17/02/2014
במעמד הצדדים.

דבורה ברלינר, נשיאה
אב"ד

ג'ורג קרא, ס"נ

גיליה רביד, שופטת